

„ŠKOLA ANNALES“

Zakladatelé (I. generace) školy Annales:

- MARC BLOCH

- zaměření hl. na středověk
- *Dějiny francouzského venkova* (1931)
- *Feudální společnost* (1930–1940)
- *Králové divotvůrci* (1924) – o magické léčitelské schopnosti franc. a angl. středověkých panovníků (představy o království; „královský zázrak“= zvláštní pojetí nejvyš. politic. moci)
- *Obrana historie* – kniha úvah o dějinách (sepsaná 1940; nedokončená)
- *Podivná porážka* – svědectví o zhroutilí Francie roku 1940

- LUCIEN FEBVRE

- zaměření spíše na novověk
- *Filip II. a Franche-Comté* (1911)
- *Martin Luther* (monografie)
- *Problém bezvěrectví v šestnáctém století: náboženství Rabelaise*

- na Blocha a Febvra navazuje mnoho historiků →

II. generace školy Annales:

- FERNAND BRAUDEL

- nejvýznamnější představitel II. generace; (1934–1937: s C. Lévi-Straussem na univerzitě v Sao Paulo!)
- výrazný zájem o geografické prostory a lidové kultury
- *Struktury každodenního života*
- *Civilizace a kapitalismus* (1979–1987)
- *Identita Francie* (1987) – určitý návrat k národním dějinám x zaměření na regiony
- *Středomoří za vlády Filipa II.* (1949) – popisuje jiný přístup k minulosti → neexistuje jen 1 historický čas → rozlišení **3 historických časů**:
 - a) *čas dlouhého trvání* – pro člověka nepostihnutelné klimatické či geologické změny (takřka nehybné dějiny)
 - b) *čas konjunktur* – odvíjející se dějiny hospodářských, sociálních a politických struktur (př.: čas demografického vývoje; čas agrární...)
 - c) *čas událostní* – rychlý čas politických událostí - bitvy, vlády, významné osobnosti...

- 50./60. léta 20. stol. – **všeobecná kvantifikace ve společenských vědách:**

- *vzestup kvantitativních dějin* (hosp. dějiny → sociální dějiny → kulturní dějiny)
- tendence ke zvědečtění historie (snaha o transformaci v exaktní vědu)
- př.: demografický výzkum – na základě demografických dat snaha vytvořit „totální dějiny“ o určitém regionu...
- přechod ke kvantifikaci spojen hl. se III. generací Annales

- ERNEST LABROUSSE

- ovlivnil významně fr. dějepisectví x spíše okrajová postava školy Annales
- marxista → průnik marxistických myšlenek do skupiny Annales
- *Nástin vývoje cen a příjmů ve Francii v osmnáctém století* (1933)
- *Krise francouzského hospodářství* (1944)

- PIERRE CHAUNU

- *Sevilla a Atlantik* (1955–60) – analýza obchodu a hospodářských trendů mezi lety 1504–1650
- zavádí pojmy *structure* a *conjoncture*

- PIERRE GOUBERT

- historická demografie, regionální dějiny
- práce o kraji Beauvaisis – důraz na tzv. sociální demografii – šance na přežití se mezi jednotliv. sociálními skupinami liší
- *Ludvík XIV. a dvacet milionů Francouzů* – opět tzv. sociální demografie (sociální analýza)

III. generace školy Annales:

- stálé působení výše zmíněných historiků
- z počátku (60. léta) – všeobecné nadšení pro kvantitativní metody v historii
- později přiklonění se k „historické antropologii“ → zájem hl. o dějiny mentalit
- větší přístupnost k zahraničním myšlenkám a směrům
- zvýšení zájmu o dějiny žen
- postupně úplný rozpad jednotného pohledu → nahrazeno pluralitou dějepisných přístupů

- JACQUES LE GOFF

- esej *Čas kupců a čas církve středověku* (1960) – využ. schéma Braudelova pojetí času
- *Zrození očištění* (1980) – příspěvek k dějinám mentalit; zabývá se měnicími se představami o posmrtném životě
- *Tělo ve středověké kultuře; Paměť a dějiny; Peníze ve středověku...*

- GEORGES DUBY

- historik hosp. a sociálních dějin středověké Francie
- *Neděle u Bouvines 27. července 1214*
- *Tři stavy* – zkoumá vztah mezi materiálními a mentálními v průběhu sociálních změn

- EMMANUEL LE ROY LADURIE

- *Languedočí sedláci* (1966) – kvantitativní práce (založ. na analýzách ...), rovněž předznamenává konec „dějin bez lidí“
- *Montaillou* (1975); *Karneval v Romansu*

- PHILIPPE ARIÉS

- „sváteční historik“; připojuje se k okruhu školy Annales 1978
- odmítl kvantitativní přístup
- studie *Staletí dětství* – středověk neznal pojem dětství, resp. obd. dětství neexistovalo (děti = malí dospělí) → chladný vztah rodičů k dětem (vyvráceno)
- *Dějiny smrti* (Člověk tváří tvář smrti)
 - reakce na výrok L. Febvra: „Nemáme žádné dějiny smrti.“
 - vývoj vnímání smrti společností
 - rozliš. 5 odlišných postojů vůči smrti (od „zkrocené smrti“ až po „neviditelnou smrt“)
- kritika prací – Ariés nebere v úvahu regionální a sociální odlišnosti

- MAURICE AGULHON

- studie *Republika na vesnici* – o politickém chování prostého lidu
- *Bojující Marianna* – analýza republikánské metafory a symboliky

- ANDRÉ BURGUIÈRE

- „*jevny označující x jevny označované*“ (viz text Nešpor – Horský, s. 73)

- ALAIN BESANÇON

- odborník na ruské dějiny (hl. 19. století)

- ALAIN CORBIN - *Na stopě neznámému* (viz HA – 6. přednáška)

- **JEAN DELUMEAU**

- historik hospodářských a sociálních dějin
- změna - orientace na kulturně historické problémy
- práce o reformaci, dechristianizaci Evropy
- zájem o historickou psychologii
 - *Strach na Západě ve 14.–18. století* (2 díly) – rozliš. strach většiny a strach vládnoucí kultury
 - *Dějiny ráje. Zahrada rozkoše* – formování představ o ráji

- **MARC FERRO**

- historik ruské revoluce a 1. sv. v., dějiny Francie, kolonialismus...
- *Dějiny Francie; Dějiny kolonizací. Od dobývání až po nezávislost 13.–20. století*

- **FRANÇOIS FURET**

- historik francouz. revoluce
- *Francouzská revoluce I. díl: Od Turgota k Napoleonovi (1770–1814)*
- *Francouzská revoluce II. díl: Od Ludvíka XVIII. po Julese Ferryho (1815–1880)*

- **ROBERT MANDROU**

- historická psychologie
- *Úvod do moderní Francie: Esej o historické psychologii* – „uspořádání myšlenek“ L. Febvra
- *Soudci a čarodějové ve Francii v 17. století; Lidová kultura v 17. a 18. století* – inspirace pro historiky

- **MONA OZOUF(OVÁ)**

- studie o svátcích během francouzské revoluce

- **MICHÈLE PERROT(OVÁ)**

- spolupráce s G. Dubym – dílo o historii žen

- **JACQUES REVEL**

- **MICHELLE VOVELL**

- marxistický historik francouz. revoluce, ovlivněn E. Labroussem
- zkoumal dechristianizaci, sekularizaci na základě postoje ke smrti – ze závětí!
- *Barokní zbožnost a dechristianizace; Ideologie a mentality*

- další osobnosti viz →

BURKE, P.: *Francouzská revoluce v dějepisectví. Škola Annales (1929–1989)*. Praha, NLN 2004.

-1994 – **změna podtitulu čsp.**: *Économies, Sociétés, Civilisations* → ***Histoire, Sciences, Sociales***

- poslední sjednocující zájem školy Annales – kulturní a symbolická sféra → snaha pochopit moderní politické tradice → kolektivní dílo ***Místa paměti*** (1984–1986) – zkoumání symbolů a památníků, které jsou důležité pro moderní fr. národní vědomí

ROGER CHARTIER – někdy uváděn jako vůdčí osobnost „IV. generace“ školy Annales (úhel pohledu ☺) x ! **představitel tzv. nové kulturní historie**